

Zagreb, 29. svibnja 2020.

SMJERNICE ZA PRIPREMU I RAD ČITAONICA U KNJIŽNICAMA U UVJETIMA EPIDEMIJE COVID-19

Smjernice su izrađene u skladu s preporukama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, a namijenjene su knjižnicama koje omogućuju rad čitaonica uz primjenu općih Smjernica za rad s građom i korisnicima Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (2020-04-24) za postupanje s građom.¹

Rad čitaonica knjižnica započinje u skladu s Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke o nužnim mjerama ograničavanja društvenih okupljanja, rada u trgovini, uslužnih djelatnosti i održavanja sportskih i kulturnih događanja za vrijeme trajanja proglašene epidemije bolesti COVID-19 od 18. svibnja 2020. kojom se stavljaju van snage prethodne odluke koja su navodila razna ograničenja.²

Smjernice se dodatno prilagođavaju pojedinim vrstama knjižnica, organizacijskim i prostornim uvjetima te vrstama korisnika i građe.

Za pojedine vrste knjižnica dostupne su dodatne upute³, a u knjižnicama koje su pretrpjele štete u potresu koji je pogodio Zagreb i sjeverozapadni dio Hrvatske, zbog sigurnosti djelatnika i korisnika, normalizacija rada provodit će ovisno o ocjeni uporabljivosti zgrade i njene sigurnosti te stanja građe.

Radi sprečavanja širenja infekcije, u radu čitaonica knjižnica potrebno je osigurati pridržavanje najviših higijenskih standarda te držanje razmaka ograničenog broja korisnika i ograničenog broja djelatnika u svim prostorima.

O svim pravilima rada čitaonica korisnici trebaju biti obaviješteni putem informativnih letaka na ulazu i unutar knjižnice, elektroničkom komunikacijom putem elektroničke pošte te obavijestima na mrežnim stranicama knjižnice i društvenim mrežama.

¹ NSK. Smjernice za rad s građom i korisnicima Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu od 27. travnja 2020. <http://maticna.nsk.hr/wp-content/uploads/2020/04/Smjernice-NSK-Ver2-2020-04-24-za-pdf.pdf>

² Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske. Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o nužnim mjerama ograničavanja društvenih okupljanja, rada u trgovini, uslužnih djelatnosti i održavanja sportskih i kulturnih događanja za vrijeme trajanja proglašene epidemije bolesti COVID-19 (18. svibnja 2020.) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_05_59_1195.html

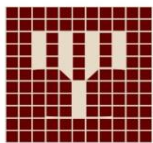
³ Vidjeti: Portal NSK <http://www.nsk.hr> i Portal matične djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj <http://maticna.nsk.hr>.

Kako bi se osigurao siguran rad u čitaonicama i duži boravak korisnika, potrebno je tijekom rada čitaonica nadzirati provedbu svih utvrđenih mjera.

PRIPREMA RADA U ČITAONICI

1. Knjižnice trebaju utvrditi maksimalni broj istovremenih korisnika u čitaonici s obzirom na neto veličinu čitaonice i broj mjesta za rad. Uputa Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo određuje 15 korisnika na 100 m². Najveći broj korisnika koji može istovremeno boraviti u čitaonici odgovara neto-površini u četvornim metrima podijeljenoj s 7. Ako je teško odrediti neto-površinu, najveći broj korisnika koji istovremeno smiju boraviti u objektu može se izračunati tako da se bruto-površina podijeli s 15. Navedeno se odnosi na ukupan istovremeni broj korisnika u prostoru odnosno na korisnike koji rade u čitaonicama i na korisnike koji se kreću prostorom čitaonica.
2. Potrebno je osigurati fizičku distancu korisnika te korisnika i osoblja od 2 m u svim smjerovima, utvrditi mjesta za rad i natpisom *Mjesto za rad* označiti mjesta na kojima je dopušten rad korisnika. Potrebno je ukloniti višak radnih stolaca ili na drugi način rasporediti namještaj u prostoru kako bi se osigurala dovoljna udaljenost korisnika te korisnika i djelatnika.
3. Ukoliko se ne može osigurati fizička udaljenost od 2 metra u svim smjerovima, potrebno je postaviti zaštitne pregrade od pleksiglasa ili drugog prozirnog materijala pogodnog za redovito čišćenje i dezinfekciju, kojima bi se zaštitili korisnici i osoblje u čitaonici.
4. Prostor čitaonice, sve površine i opremu, potrebno je svakodnevno prozračiti, očistiti i dezinficirati prije otvaranja čitaonice.
5. Za sanitarne čvorove potrebno je osigurati učestalije pravilno čišćenje i higijenu. Ako je moguće, preporučuje se da se osiguraju odvojeni sanitarni čvorovi za korisnike i osoblje. Upute za dezinfekciju i čišćenje prostora Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo dostupne su na poveznici: <https://bit.ly/3bShvw3>
6. Na ulazu/izlazu u prostor čitaonice potrebno je osigurati dispencer s dezinfekcijskim sredstvom i jasno istaknuti obavijest o obvezi dezinfekcije ruku.
7. Za osoblje koje dolazi u kontakt s korisnicima u čitaonici potrebno je osigurati zaštitne maske koje prekrivaju nos i usta, zaštitne rukavice i, ako je moguće, zaštitnu pregradu. Preporuke za korištenje maski za lice, medicinskih i zaštitnih maski Hrvatskog zavoda

za javno zdravstvo dostupne su na poveznici: <https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Maske-za-lice-1.pdf>

8. Preporučeno radno vrijeme čitaonice je 4 sata u jednoj smjeni odnosno u skladu s mogućnostima organizacije rada u ustanovi. Ako je moguće, rad čitaonice se organizira dvokratno tako da razmak između prve i druge smjene bude barem sat vremena. U tom je vremenu potrebno provesti prozračivanje, čišćenje i dezinfekciju površina i opreme prebrisavanjem odgovarajućim dezinficijensom.
9. Ako je moguće, preporuča se da korisnici unaprijed rezerviraju mjesto i građu potrebnu za rad u čitaonici (elektroničkom poštom, telefonom, dostavom popisa i sl.). U rezervaciji moraju biti navedeni točni kontakt podaci korisnika. Knjižnica korisniku dostavlja potvrdu o rezervaciji mjesta i građe za rad u čitaonici elektroničkom poštom ili ga obavještava telefonom. Kada nije moguće provesti rezervaciju građe elektroničkom poštom ili telefonom, potrebno je prilagoditi se organizacijskim uvjetima knjižnice i skupini korisnika. Preporučeni maksimalni broj jedinica građe koje se mogu naručiti u jednom danu je pet odnosno broj koji odredi pojedina knjižnica.
10. Potrebno je zabilježiti vrijeme ulaska korisnika u čitaonicu, kontakt podatke i vrijeme napuštanja čitaonice. Te su informacije, u slučaju otkrivanja oboljelog koji je boravio u čitaonici u određeno vrijeme, potrebne epidemiolozima, kako bi što brže mogli identificirati i kontaktirati kontakte oboljelog te provesti mjere sprečavanja daljnjeg širenja infekcije. Korisnike treba pravovremeno upozoriti iz kog su razloga potrebni točni podaci za kontakt.
11. Preporuča se da naručena građa čeka korisnika na za to predviđenom mjestu za rad u čitaonici.

RAD ČITAONICE

1. Korisnici koji planiraju dolazak u knjižnicu moraju voditi računa o zdravstvenom stanju te, kako ne bi ugrozili druge, odustati od dolaska ako imaju povišenu temperaturu ili druge smetnje koje mogu ukazivati na simptome zaraze koronavirusom.
2. U prostoru knjižnice/čitaonice korisnik se treba pridržavati pravila o fizičkoj udaljenosti i općih higijenskih pravila, provoditi obvezu dezinfekcije ruku i pravilno postupati prilikom kašljanja i kihanja. Preporuča se da korisnik nosi zaštitnu masku

tijekom boravka u čitaonici tako da zaštitna maska u potpunosti prekriva nos i usta. Za zaštitnu opremu djece korisnika knjižnica vidjeti preporuke u posebnim smjernicama.⁴

3. Tijekom čitavog radnog vremena čitaonice knjižničar je obvezno prisutan u prostoru čitaonice te brine o tome da se svi korisnici pridržavaju higijenskih pravila i mjera fizičke udaljenosti.
4. Korisnik se javlja na info-pult knjižnice s potvrdom o rezervaciji mjesta i građe za rad u čitaonici, ako je prethodno traženo od korisnika da rezerviraju mjesto elektroničkom poštom ili telefonom. Za ostale načine organizacije dolaska korisnika u čitaonicu, potrebno je pridržavati se općih smjernica o istovremenom broju korisnika u prostoru i ograničiti duže zadržavanje korisnika u prostoru info-pulta.
5. Nakon što u čitaonicu uđe maksimalno dozvoljen broj korisnika, daljnji su ulasci mogući tek kad netko od korisnika izađe, tj. kad jedan korisnik napusti čitaonicu, jedan može ući.
6. Vlastiti materijali koje korisnik unosi u prostor kako bi ih koristio u čitaonici (knjige, skripte i sl.), moraju biti omotani u plastični omot i dezinficirani na ulasku u knjižnicu/čitaonicu.
7. Građa knjižnice koju korisnik koristi više dana u prostoru čitaonice odlaže se u posebnu vrećicu označenu korisnikovim podacima te mu se prilikom nastavka korištenja predaje u vrećici.
8. Pravilno postupanje s građom, u kontekstu primjene ovih smjernica, znači da korisnik ne smije ugrožavati higijenu građe prilikom korištenja/listanja.
9. Vraćena građa koju je korisnik, nakon razduživanja, odložio na pult u košaricu/kutiju odvozi se u prethodno pripremljen prostor u knjižnici – izdvojenu prostoriju za dezinfekciju i karantenu. U karanteni se nalazi popis građe s podacima o prispjeću (datum i vrijeme). Nakon 72 sata karantene, građa se vraća na spremište. Dezinfekcija građe koja je bila u karanteni nije nužna, a smije se provoditi isključivo na plastičnim omotima građe dezinfekcijskim sredstvom na bazi etilnog alkohola (70%).
10. Ne preporučuje se davanje na korištenje građe za koju nije moguće osigurati karantenske uvjete od barem 24 sata. To se posebno odnosi na dnevne novine.
11. U radu čitaonica dnevnog tiska, prema procjeni i odluci ravnatelja svake ustanove, postoji mogućnost izostavljanja karantene od 24 sata za dnevni tisak ako se takva građa u čitaonicama koristi s maskom i rukavicama ili ako se građa koristi bez

⁴ NSK. Smjernice za rad školskih knjižnica u uvjetima bolesti COVID-19. Dostupno na: Portal matične djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj <http://maticna.nsk.hr>.

navedene zaštitne opreme ali se može osigurati da se korisnici u potpunosti pridržavaju uputa o higijeni prilikom listanja novina.

12. Nakon zatvaranja čitaonice potrebno je prozračiti, očistiti i dezinficirati prostor (sve površine i opremu) prebrisavanjem odgovarajućim dezinficijensom.

KULTURNA DOGAĐANJA

U skladu sa zadnjim odlukama moguća su održavanja svih javnih događanja i okupljanja s manje od 100 sudionika u zatvorenom prostoru, a do 300 na otvorenom, uz pridržavanje svih higijenskih standarda te držanje razmaka ograničenog broja sudionika događanja u svim prostorima u skladu s Preporukama za sprječavanje zaraze bolešću COVID-19 tijekom održavanja profesionalnih umjetničkih izvedbi, kulturnih programa i manifestacija (15/05/2020) Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo.⁵

⁵ HZJZ. Preporuke za sprječavanje zaraze bolešću COVID-19 tijekom održavanja profesionalnih umjetničkih izvedbi, kulturnih programa i manifestacija (15/05/2020) https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Preporuka_izvedbe_programa_i_manifestacija-1.pdf